

PROCEDURI DE ANGAJARE A PERSOANEI JURIDICE ACHIZITOARE (INVESTITOR) ÎN CONTRACTAREA EXECUȚIEI INVESTIȚIILOR

Iurie IVANOV, lect. sup.

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *În urma licitațiilor se desemnează agentul economic cu cea mai bună ofertă, dar tot odată se stabilesc noi nivele de performanță care impun ceilalți agenți economici să-și ajusteze capacitățile la acel nivel pentru a putea participa și câștiga alte licitații, altfel riscă să falimenteze și să fie eliminați din competiție. Aceasta și este forța motrice a dezvoltării durabile și sănătoase a unei economii, care la rândul ei aduce implicit ridicarea standardelor de viață și a bunăstării întregii populații, or asta și este scopul major a oricărei economii din orice stat.*

Cuvinte cheie: *Licitatie, Bursa Universală de Mărfuri, grup de lucru, vânzare, licitație publică, ofertă, accept, validarea ofertelor, publicitatea, analiza de preț, garanția de participare, ordin de plată, cec.*

Procedurile principale de angajare a persoanei juridice achizitoare în vederea contractării execuției lucrărilor de construcții sunt: *prin licitație publică, prin cerere de ofertă de preț, prin achiziție dintr-o singură sursă (încredințare directă).*

Persoana juridică achizitoare are obligația ca anterior lansării documentelor de licitație (anunțul publicitar sau invitația de participare, în cazul licitațiilor publice restrânse) să le prezinte spre studiere la Ministerul Finețelor și Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, în vederea eventualelor completări și modificări în conformitate cu prevederile regulamentelor în vigoare.

Propunerea de anunț publicitar sau după caz invitația de participare la licitație vor putea fi date publicității sau transmise contractanților după avizarea documentației de licitație.

Se va prezenta în timp util pentru a fi studiate următoarele documente de licitație:

- anunțul publicitar (invitația de participare);
- actul prin care se certifică asigurarea fondurilor de finanțare pentru primul an de execuție;
- documentul de aprobare a indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiții;
- copie după autorizația de construire;
- instrucțiunile pentru contractanți;
- condițiile generale, suplimentare și speciale de contractare;
- proiectul tehnic (descrierea lucrărilor, memoriile tehnice de specialitate, listele de cantități de lucrări, listele echipamentelor și utilajelor tehnologice cu montaj, adendumul privind structura de comasare a articolelor de lucrări, sau după caz structura analizelor speciale sau a articolelor modificate.);
- caietele de sarcini și principalele planșe și piese desenate;
- listele cu materialele, furniturile, echipamentele și utilajele tehnologice cu prețurile aferente pe care persoana juridică achizitoare le pune la dispoziția contractanților (prețuri loco obiect sau loco depozit);
- graficul general de realizare a investiției;
- calendarul de desfășurare a licitației.

Calendarul va cuprinde termenele de punere în vânzare a documentelor de licitație, data vizitării șantierului (dacă este cazul), termenul limită de depunere a ofertelor, data deschiderii licitației, data programării pentru luarea hotărârii de adjudecare, data transmiterii comunicărilor, data soluționării eventualelor contestații, data convocării contractantului câștigător în vederea semnării contractului, data semnării contractului. Perioada cuprinsă între termenul limită de depunere a ofertelor și cel al semnării contractului, trebuie să fie mai mică sau cel mult egală cu durata de valabilitate a ofertelor. În cazul în care produc întârzieri față de calendarul propus ca urmare a neadjudecării la termenul prevăzut datorită unor completări sau clarificări ale ofertelor, sau ca urmare a contestațiilor admise, care pot conduce la realizarea ofertelor, se va solicita prelungirea termenului de valabilitate a ofertelor cu maxim 30 de zile, decalându-se în mod corespunzător și calendarul.

La întocmirea calendarului se va ține seama de faptul că ziua primirii răspunsului se exclude din calculul duratei exprimate în zile calendaristice. Nerespectarea acestor prevederi conduce la nedeschiderea licitației, răspunderea pentru amânarea sau anularea licitației revenind persoanei juridice achizitoare.

Documentele de licitație pot fi modificate, cu avizul investitorului, ulterior punerii în vânzare către contractanți, urmare a contestării în cadrul analizei acestora de reprezentanții investitorului desemnați în comisiile de licitație, sau a unor sesizări din partea contractanților care au cumpărat documentele, a necesității completării sau modificării acestor documente în vederea respectării prevederilor actelor normative care reglementează activitatea de licitație.

În această situație, persoana juridică achizitoare, urmare primirii în scris a acestor observații făcute de investitor cât și a celor primite de la contractanți, care urmare a analizei acestora sânt acceptate, are obligația transmiterii în scris a completărilor sau modificărilor aduse documentelor de licitație, tuturor contractanților care au cumpărat aceste documente, fără a indica sursa de la care s-au primit observațiile.

În cazul în care aceste modificări conduc la imposibilitatea contractanților de a întocmi ofertele în termenul stabilit în anunțul publicitar sau după caz în invitațiile de participare (situație constatată de comisie sau sesizată de către contractanți), persoana juridică achizitoare, de comun acord cu reprezentanții investitorului în comisia de licitație, vor decala termenul de depunere a ofertelor și implicit data de deschidere a licitației. Aceste noi termene vor fi comunicate în scris tuturor contractanților.

În cadrul activității de analiză a documentelor de licitație se vor urmări în principal următoarele:

- dacă documentația este completă, potrivit prevederilor legislația în vigoare;
- existența și corectitudinea textului anunțului publicitar sau după caz a invitațiilor de participare la licitație;
- existența autorizației de construire;
- existența fondurilor necesare de finanțare primul an de execuție;
- respectarea regulilor și procedurilor de licitație;
- corectitudinea criteriilor de calificare și a punctajelor (adaptate la specificul lucrărilor licitate), necesare selecției contractanților și a evaluării ofertelor;
- corectitudinea întocmirii listelor de cantități de lucrări, în concordanță cu caietul de sarcini și a soluțiilor tehnice prevăzute în studiul de fezabilitate aprobat;
- existența „modelelor anexă” privind modul de prezentare a ofertelor în conformitate cu prevederile din caietul de sarcini;
- existența condițiilor generale, speciale și suplimentare de contractare, în conformitate cu prevederile legale;
- calendarul de desfășurare a licitației;
- definirea în anunțul publicitar sau invitația de participare la licitație, de către persoana juridică achizitoare a naturii obiectelor ce se supun licitației. În cazurile speciale se vor stabili principalele categorii de lucrări exprimate prin volume fizice, care să constituie plafoane de calificare;
- pe baza studiului de fezabilitate aprobat, în funcție de natura, complexitatea și ponderea valorică a obiectelor componente, se vor înscrie în mod obligatoriu în instrucțiunile pentru ofertanți, în anunțul publicitar sau invitația de participare la licitație, plafoanele ce vor fi avute în vedere la evaluarea capacității și experienței contractanților, stabilite de persoana juridică achizitoare, cu acordul investitorului, astfel:

1. plafonul valoric aferent cifrei de afaceri medie anuală realizată în ultimii 3 ani, numai din activitatea de C+M (reprezintă producția vândută și reflectată în contul de profit și pierderi din bilanțul încheiat la finele fiecărui an), trebuie să fie mai mare și egal cu 2/5 ori decât valoarea medie anuală a obiectivului supus licitației și care este a rezultată a raportului între valoarea totală a obiectivului și durată de execuție, înscrise în studiul de fezabilitate aprobat și actualizat. Acest plafon se va stabili corelat cu valoarea estimată a lucrării și numărul de contractanți potențiali, pentru a nu restrânge concurența.

2. plafonul valoric aferent unei lucrări similare ca natură și complexitate cu obiectivul supus licitației, terminată și recepționată în ultimii 5 ani, care trebuie să fie mai mare și egal cu 0,5 /0,7 din valoarea estimată a lucrării supuse licitației, înscrisă în studiul de fezabilitate aprobat, în funcție de complexitatea lucrării.

3. plafonul valoric aferent capacității financiare a contractantului, de a putea contracta noi lucrări (conform datelor din bilanțul ultimului an încheiat sau din balanța de verificare a ultimului semestru încheiat), care trebuie să fie în valoarea egală cu cel puțin valoarea de execuție a lucrării (conform studiului de fezabilitate aprobat și actualizat) supuse licitației, pentru o durată de minimum 3 luni de zile.

Pentru cifra de afaceri și lucrările similare executate în străinătate, valoarea exprimată în valuta țării respective se transformă în lei după următoarea procedură: valoarea anuală (valoarea anuală a lucrării) realizată se transformă în lei pentru anul respectiv prin înmulțirea cu un curs mediu calculat ca sumă a cursului valutar din anul respectiv și anul precedent, împărțită la doi valoarea în lei astfel rezultată se actualizează conform precizărilor.

Aceste plafoane au rolul de a califica contractanții în funcție de volumul și complexitatea obiectivelor ce urmează a fi contractate. Aceste plafoane nu limitează concurența, deoarece contractanții care nu îndeplinesc aceste cerințe, pot participa cu asociații sau ca subantreprenori. În această situație plafoanele reprezintă 60%, 40%, 30%, și respectiv 25 % după cum participă la lider-partener asociat sau subantreprenor.

Preselecția are valabilitatea 90 de zile, după care este necesară reconfirmarea condițiilor de calificare privind bonitatea firmei, situația financiară, îndeplinirea obligațiilor de plată impozitelor –CASM și calitatea lucrărilor executate, dar preselecția nu poate fi prelungită mai mult de un an de zile.

Etapă de preselecție se va lansa după aprobarea investiției și comandarea elaborării proiectului tehnic.

Pentru investițiile de mică complexitate (lucrări obișnuite) care nu necesită un volum important privind listele de cantități de lucrări și caiete de sarcini, se pot organiza licitații publice deschise fără preselecție. În cazul rezilierii contractului privind execuția lucrărilor, persoana juridică achizitoare va supune licitației publice restul cantităților de lucrări rămase de executat, conform prevederilor legale.

Ofertele necâștigătoare se restituie contractanților la cererea și pe cheltuiala acestora, după soluționarea eventualelor contestații și odată cu restituirea garanției de participare la licitație. Investitorului îi revine obligația și răspunderea păstrării confidențialității în continuare a ofertelor.

În cazul în care persoana juridică achizitoare acceptă actualizarea valorii lucrărilor poate fi actualizată sau nu în funcție de evoluția indicelui prețurilor și tarifelor, procedura de actualizare va fi precizată în condițiile speciale de contractare.

Materialele și furniturile, puse la dispoziție de persoana juridică achizitoare cu prețurile aferente, se includ în devizele ofertă la Cap. „Cheltuielile directe”. Acestea vor fi înscrise în mod explicit în documentele de licitație pentru a putea fi preluate ca atare în oferte.

Această procedură se va aplica și pe parcursul execuției la decontarea lucrărilor executate.

Utilajele și echipamentele tehnologice puse la dispoziție de către persoana juridică achizitoare nu vor fi cuprinse în valoarea ofertei în cadrul listelor de utilaje și echipamente. Persoana juridică achizitoare va preciza condițiile de livrare, funcție de care în devizul de montaj, contractantul va cuprinde transportul, ambalarea, depozitarea utilajelor și echipamentelor la locul de montaj.

Procedura de achiziție prin cererea ofertelor de prețuri se aplică de orice autoritate contractantă, interesată de achiziția bunurilor sau serviciilor, necesare pentru satisfacerea cerințelor sale, conform planului trimestrial sau anual de achiziții.

Aplicarea acestei proceduri este condiționată de valoarea achiziției, care nu trebuie să depășească, fără taxa pe valoarea adăugată, 200000 lei pentru bunuri și servicii.

Cu referință la achiziția de bunuri și servicii a cărei valoare estimativă depășește, fără taxa pe valoarea adăugată, 100000 de lei, autoritatea contractantă publică anticipat invitația de participare în Buletinul achizițiilor publice și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice.

În acest sens, persoana juridică achizitoare va cere oferte de preț de la cîți mai mulți contractanți, dar cel puțin de la 3. Analiza ofertelor se face de către o comisie de analiză, numită de persoana juridică achizitoare, formată din cel puțin trei membrii. Membrii comisiei analizează ofertele de preț și propun persoanei juridice achizitoare oferta cîștigătoare. Contractul de achiziție va fi încheiat cu contractantul care a oferit cel mai scăzut preț, cu condiția ca oferta să fie declarată corespunzătoare și care îndeplinește condițiile de calificare.

Dosarul adjudecării prin procedura cererii de ofertă de preț va cuprinde:

1. documentul de aprobare a indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiții;
2. actul prin care se certifică că sunt asigurate fondurile necesare realizării investiției, aprobate potrivit prevederilor legale, precum și avizele, acordurile, autorizațiile legale inclusiv cea de construire;
3. procesul verbal privind analiza efectuată de către membrii comisiei, aprobat de persoana juridică achizitoare din care rezultă oferta cîștigătoare;
4. contractul încheiat de persoana juridică achizitoare cu contractantul ofertei cîștigătoare, cu elementele din oferta cîștigătoare și condițiile negociate și însușite;
5. constituirea de către contractant a garanției de bună execuție reprezentând un quantum cuprins între 5 și 10% din valoarea ofertei cîștigătoare, în funcție de complexitatea lucrărilor și nivelul de risc privind viciile ascunse.

Achiziția dintr-o singură sursă se efectuează în cazurile în care:

- a) nici o ofertă adecvată sau nici o candidatură nu a fost depusă ca răspuns la procedura deschisă sau negociată, atîta timp cît condițiile inițiale ale contractului nu sînt modificate substanțial (termenele de livrare/ prestare/ efectuare, achitare, condițiile de livrare/ prestare, cerințele față de calitate, cantitate, garanții, alte condiții esențiale);

b) într-o măsură strict necesară, din motive de maximă urgență, ca urmare a unor evenimente imprevizibile pentru autoritatea contractantă în cauză, nu se pot respecta termenele procedurilor deschise sau negociate, cu publicarea unui anunț de participare. În acest caz, motivele invocate pentru a justifica urgența achiziției nu trebuie să reprezinte rezultatul neglijenței autorității contractante;

c) din motive tehnice, de creație, referitoare la protecția drepturilor exclusive, sau din alte motive obiective, de bunurile, lucrările și serviciile necesare dispune un singur operator economic, sau un singur operator economic are drepturi prioritare asupra lor și nu există o altă alternativă, ori operatorul economic este stabilit prin lege.

În cazul contractelor de achiziții publice de bunuri, autoritatea contractantă efectuează achiziții dintr-o singură sursă, dacă:

a) aceste bunuri sînt produse numai în scopul cercetării-dezvoltării sau experimentării. Prezența dispoziție nu se aplică asupra producției cantitative menite să stabilească viabilitatea comercială a produsului sau să amortizeze prețurile de cercetare-dezvoltare;

b) contractul de achiziții publice se referă la livrările suplimentare efectuate de furnizorul inițial, destinate, fie pentru înlocuirea parțială a bunurilor sau a instalațiilor de uz curent, fie pentru extinderea bunurilor sau a instalațiilor existente, dacă schimbarea furnizorului ar obliga autoritatea contractantă să achiziționeze un material tehnic cu caracteristici diferite, care conduce la incompatibilitate sau la dificultăți tehnice disproporționate de utilizare și întreținere. Ca regulă generală, durata unor astfel de contracte, precum și cea a contractelor reînnoite, nu poate fi mai mare de 3 ani;

c) bunurile ce urmează a fi procurate sînt cotate și achiziționate la o bursă de materii prime;

d) contractul de achiziții publice se referă la procurarea de bunuri în condiții deosebit de avantajoase, argumentate economic, fie de la un furnizor care își încetează definitiv activitățile comerciale, fie de la un administrator al procedurii de insolvență, fie în baza unei proceduri de plan sau a unei alte proceduri de aceeași natură, în temeiul legislației naționale.

În cazul contractelor de achiziții publice de servicii, autoritatea contractantă poate efectua achiziții dintr-o singură sursă numai dacă contractul în cauză este urmare a unui concurs de soluții artistice, altul decît procedurile de achiziție publică prevăzute de Legea nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice. În acest caz, toți operatorii economici participanți la concurs trebuie invitați să participe la negocieri. În cazul contractelor de achiziții publice de lucrări și servicii, autoritatea contractantă efectuează achiziții dintr-o singură sursă:

a) pentru lucrările sau serviciile suplimentare care nu sînt prevăzute în proiectul estimat inițial și nici în contractul inițial și care au devenit necesare pentru executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor indicate în acestea, ca urmare a unei situații neprevăzute, cu condiția atribuirii contractului operatorului economic care efectuează lucrarea respectivă sau prestează serviciul respectiv: dacă lucrările sau serviciile suplimentare respective nu pot fi separate, din punct de vedere tehnic sau economic, de obiectul contractului inițial, fără a constitui un inconvenient major pentru autoritățile contractante; sau dacă lucrările sau serviciile respective, chiar dacă pot fi separate de obiectul contractului inițial, sînt strict necesare pentru finalizarea acestuia. Valoarea cumulată a contractelor atribuite pentru lucrări sau servicii suplimentare nu trebuie să fie mai mare de 30 la sută din valoarea contractului inițial;

b) pentru lucrările sau serviciile noi, constînd în repetarea lucrărilor sau serviciilor similare încredințate de către aceleași autorități contractante operatorului economic cîștigător al contractului inițial, cu condiția ca lucrările sau serviciile respective să fie conforme cu un proiect de bază și să fi făcut obiectul unui contract inițial atribuit prin procedură deschisă sau limitată;

c) dacă, după efectuarea procedurii de achiziție, autoritatea contractantă, ca răspuns la solicitare, a primit o singură ofertă de două ori consecutiv.

Bibliografie

1. Legii nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.107-111, 2007.
2. Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice de servicii de proiectare a lucrărilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.352 din 5 mai 2009, Monitorul Oficial nr.89-90/403 din 12.05.2009.
3. Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice dintr-o singură sursă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1407 din 10 decembrie 2008, Monitorul Oficial Nr. 226-229 din 19.12.2008.